

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อเป็นการศึกษา ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไข การดำเนินงานโครงการธนาคาร โค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ จังหวัดหนองคาย ซึ่งผู้วิจัยมุ่งศึกษาความเป็นมาของโครงการธนาคาร โค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ จังหวัดหนองคาย ตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ มีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การศึกษาเอกสาร เป็นการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลพื้นฐานของโครงการธนาคาร โค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ จากแหล่งข้อมูล ดังนี้
 - 1.1 กรมปศุสัตว์
 - 1.2 สำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ 4
 - 1.3 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย
2. การศึกษาภาคสนาม เป็นการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ที่ศึกษาและกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ โดยการสังเกต การสำรวจ การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม โดยมีขั้นตอนภาคสนามดังนี้
 - 2.1 นำแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้น ไปยังกลุ่มเป้าหมายทั้ง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มข้าราชการ กลุ่มผู้นำหมู่บ้าน และกลุ่มเกษตรกร
 - 2.2 เก็บรวบรวมข้อมูล มาศึกษาเพื่อให้ได้มาถึงปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขเบื้องต้นของโครงการธนาคาร โค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ

2.3 ประชุมกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มในแต่ละอำเภอเพื่อให้ได้ข้อสรุปของปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหาเบื้องต้น

2.4 ประชุมตัวแทนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มในระดับจังหวัดพร้อมกันเพื่อสรุปปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหของโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ จังหวัดหนองคาย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องของกับงานโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ จังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย

2.1.1. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ จังหวัดหนองคาย จำนวน 2,362 คน

2.1.2. ผู้นำหมู่บ้าน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน นายกองค้การ บริหารส่วนตำบล รองนายกองค้การ บริหารส่วนจังหวัดและอาสาปศุสัตว์ประจำหมู่บ้าน ที่มีโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ รวม 84 คน

2.1.3. เจ้าหน้าที่ของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย ได้แก่ ข้าราชการและลูกจ้าง ที่ปฏิบัติงานใน 8 อำเภอ ที่มีโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ จำนวน 20 คน

โดยแยกรายละเอียดตามรายการเขตพื้นที่อำเภอที่แสดงในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 2 การแสดงจำนวนประชากรที่เข้าร่วมโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ จังหวัดหนองคาย

ลำดับ ที่	อำเภอ	ประชากร	สัดส่วน ร้อยละ	ตำบล	ประชากร	หมายเหตุ
1	เมือง หนองคาย	883	37.38	วัดธาตุ	434	
				สองห้อง	368	
				ค่ายบกหวาน	39	
				หาดคำ	17	
				โพธิ์ชัย	10	
				วัดธาตุ	6	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ ที่	อำเภอ	ประชากร	สัดส่วน ร้อยละ	ตำบล	ประชากร	หมายเหตุ
2	โพธิ์พิสัย	244	10.33	เมืองหมี่	2	
				พระธาตุบังพวน	5	
				ปะโค	2	
				กุดบง	154	
				จุมพล	90	
3	ท่าบ่อ	456	19.31	นาข่า	310	
				บ้านเคื่อ	19	
				หนองนาง	12	
				โคกคอน	107	
				บ้านถ่อน	8	
4	โซ่พิสัย	190	8.05	ศรีชมภู	65	
				ถ้ำเจริญ	60	
				หนองพันทา	40	
				บัวคูม	25	
				ท่าดอกคำ	59	
5	บึงโขงหลง	59	2.50			
6	กิ่งโพธิ์ตาก	372	15.74	โพธิ์ตาก	114	
				โพธิ์ทอง	78	
				ด่านศรีสุข	180	
				วังหลวง	17	
				กิ่งเฝ้าไร่	20	0.85
8	กิ่งสระใคร	138	5.84	นาดี	3	
				สระใคร	123	
				คอกช้าง	13	
				บ้านฝาง	2	

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ข้อมูล ณ 30 มิถุนายน 2550

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้จะใช้กลุ่มตัวอย่างดังนี้

2.2.1 กลุ่มเกษตรกร จำนวน 8 อำเภอ 28 ตำบล รวม 236 คน

2.2.2 กลุ่มผู้นำหมู่บ้าน จำนวน 8 อำเภอ 28 ตำบล รวม 84 คน

2.2.3 กลุ่มเจ้าหน้าที่ จำนวน 8 อำเภอ รวม 20 คน

รวมทั้งสิ้น 340 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

ประกอบไปด้วยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ จำนวน 3 ชุด

ชุดที่ 1 แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ จังหวัดหนองคาย จำนวน 236 คน

ชุดที่ 2 แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผู้นำหมู่บ้าน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน นายกองกำกับการบริหารส่วนตำบล รองนายกองกำกับการบริหารส่วนตำบล อาสาปศุสัตว์ประจำหมู่บ้าน ที่มีโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ จำนวน 84 คน

ชุดที่ 3 แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์สำหรับ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย ได้แก่ ข้าราชการและลูกจ้างที่ปฏิบัติงานใน 8 อำเภอ ที่มีโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ จำนวน 20 คน

แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอนและวิธีการสร้างเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแบบสอบถามของ สัตยชัย หวังชูชอบ (2546 : 141-157) เรื่องการมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการธนาคาร โค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ ศึกษาเฉพาะกรณี : อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ และแบบสอบถามของ ชาคกริต เอี่ยมจันทร์ (2535 : 146-161) เรื่องผลของโครงการธนาคารโค-กระบือ ตามแผนพัฒนาชนบทยากจน ต่อเกษตรกรที่ได้รับบริการในจังหวัดเลย ซึ่งมีเนื้อหาและประเมินการศึกษาใกล้เคียงกันเป็นแนวทางการสร้างเครื่องมือ

2. ร่างแบบสอบถามตามความมุ่งหมาย นิยามศัพท์เฉพาะและประเด็นสำคัญที่กำหนดไว้ แล้วนำไปทดลองสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ 2 คน ผู้นำหมู่บ้าน 4 คน และ

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ จังหวัดหนองคาย 8 คน และปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมจนเสร็จเรียบร้อย

3. เสนอแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหา และการใช้ภาษาในแบบสอบถาม

4. ปรับปรุงแก้ไขตามที่คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เสนอแนะจนถูกต้องสมบูรณ์

3.2 เทปบันทึกเสียง

3.3 กล้องถ่ายรูป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยนี้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ผู้วิจัยทำความคุ้นเคยกับผู้นำชุมชน และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ จังหวัดหนองคาย โดยการเดินสำรวจ และพบปะพูดคุยกับเกษตรกรเพื่อทำความรู้จักเบื้องต้น

4.2 ผู้วิจัยจะดำเนินการส่งแบบสอบถามให้กลุ่มเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ กลุ่มผู้นำหมู่บ้าน และกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ จังหวัดหนองคาย ตามที่กำหนดไว้

4.3 รวบรวมแบบสอบถามแล้ววิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

4.4 ประชุมกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยกลุ่มเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ กลุ่มผู้นำหมู่บ้าน และกลุ่มเกษตรกรในแต่ละอำเภอ เพื่อหาข้อสรุปถึงปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขในการดำเนินการของโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ จังหวัดหนองคาย รวมทั้งสังเกตปรากฏการณ์ต่าง ๆ

4.5 ประชุมสัมมนาตัวแทนกลุ่มระดับจังหวัด เพื่อหาข้อสรุปปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขในการดำเนินการของโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ จังหวัดหนองคาย ที่แท้จริง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือทุกประเภท ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และการสนทนาประชุมกลุ่ม

5.2 จำแนกข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์และประเด็นที่ทำการวิจัย ข้อมูล ในส่วนที่เป็นเชิงปริมาณใช้สถิติร้อยละ (Percentage) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY